

*Dr. Vida Sándor**

A VÉDJEGY MEGKÜLÖNBÖZTETŐKÉPESSÉGÉNEK A SÉRELME

A felszólalási és törlési eljárások döntő többségének tárgya annak eldöntése, hogy a későbbi megjelölés (védjegy) összetéveszhető-e a korábbi védjeggyel. E vonatkozásban számos kérdés és szempont merülhet fel, amelyet jól példáz a következőkben ismertetett jogeset.

Tényállás

Az Environmental Manufacturing cég által benyújtott közösségi védjegybejelentés tárgya farkasfejára volt.

A bejelentés ellen felszólalt a korábbi hasonló farkasfejábrás védjegyek francia tulajdonosa.

Mind a bejelentett megjelölés, mind a korábbi francia védjegyek kerti gépekre és eszközökre voltak bejelentve. A BPHH Felszólalási Osztálya azzal utasította el a felszólalást, hogy nem áll fenn az összetévesztés veszélye.

A BPHH fellebbezési tanácsa hatályon kívül helyezte elsőfokú határozatát, és helyt adott a felszólalásnak. Határozatában többek között azt mondta, hogy a KVR¹ 8. cikk (5) bekezdése vonatkozásában releváns, hogy a korábbi védjegyek három tagállamban jelentős jó hírnévvel rendelkeznek. Továbbá megállapította, hogy a szóban forgó védjegyek között

* Jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda Kft.

¹ 40/94/EK sz. rendelet a közösségi védjegyről (újra kodifikálva a 207/2009/EK sz. rendelettel).

bizonyos fokú hasonlóság áll fenn, és hogy az érintett vásárlóközönség a korábbi védjegyek megkülönböztetőképességére és jó hírnévére, valamint a szóban forgó védjegyekkel érintett áruk hasonlóságára tekintettel összekapcsolhatja egymással a megjelöléseket. Végül a fellebbezési tanács a felszólaló által előadott érvekre hivatkozva megállapította, hogy a bejelentett védjegy a korábbi védjegyek egyedi arculatának felhígulását eredményezheti, és tisztességtelenül kihasználná azok megkülönböztetőképességét vagy jó hírnevét.

A BPHH határozatát a bejelentő az EU Törvényszékéhez benyújtott keresettel támadta meg.

Az EU Törvényszékének az ítélete²

A Törvényszék 2012. május 22-én kihirdetett ítéletében a keresetlevélben szereplő valamennyi kérdéssel részletesen foglalkozott.

Az alábbiakban az elsőfokú ítéletből csak két kérdéscsoportot ismertetek, az elsőt mert annak a napi gyakorlat szempontjából van jelentősége,³ a másodikat pedig az ügy további fejleményeire tekintettel.

A korábbi védjegy használata

A bejelentő fellebbezésében többek között azzal is érvelt, hogy a korábbi védjegyekkel kapcsolatban csupán azt igazolták, hogy azt széles körben használták kerti gépek vonatkozásában, a közösségi védjegybejelentésben szereplő professzionális kerti gépek vonatkozásában azonban nem. A korábbi védjegyek oltalmát ezért korlátozni kellett volna (elsőfokú ítélet, 18. pont).

E vonatkozásban az ítélet a következőket mondta.

A felperes (bejelentő) által hivatkozott ALADIN-ügyben hozott (T-126/03 sz.) ítéletből az következik, hogy bár a részleges használat fogalmának az a szerepe, hogy azok a védjegyek, amelyeket egy adott árukategória tekintetében nem használnak, ne legyenek foglaltak, az nem járhat azzal a hatással, hogy megfossza a korábbi védjegy jogosultját az oltalom egészétől azon áruk tekintetében, amelyek – anélkül, hogy szorosan véve azonosak lennének azokkal, amelyek tekintetében a tényleges használatot igazolni tudta – alapvetően nem térnek el azoktól, és ugyanabba a csoportba tartoznak, amely csak önkényes módon osztható fel. E tekintetben megjegyzendő, hogy a gyakorlatban kivitelezhetetlen, hogy a védjegyjogosult a lajstromozással érintett áruk minden egyes elképzelhető változata tekintetében bizonyítékot szolgáltatson a védjegy használatának igazolására. Következésképpen „az áruk vagy szolgáltatások egy részének” fogalma nem terjedhet ki a hasonló áruk vagy szolgáltatások

² T-570/10 ügyszám.

³ Például a Fővárosi Törvényszék 3.Pk.23.086/2013 sz. végzése, vö. Danubia honlapja, 2014: „Partial cancellation in respect of non used products”.

minden egyes kereskedelmi változatára, csak azon árukéra vagy szolgáltatásokéra, amelyek kellően elkülöníthetők ahhoz, hogy egységes kategóriákat vagy alkategóriákat képezzenek (az ALADIN-ügyben hozott ítélet 46. pontja – jelen elsőfokú ítélet, 21. pont).

Márpedig a korábbi védjegyekkel érintett kertészeti árukat illetően nem lehet egységes kategóriákat vagy alkategóriákat megállapítani aszerint, hogy ezeket az árukat professzionális használatra vagy a szélesebb vásárlóközönség számára szánják-e. Bár valószínű, hogy ezen áruk némelyikét professzionális ügyfélkörnek szánják, ugyanakkor az áruk többsége ugyanazoknak a kertészeti szükségleteknek felel meg, a professzionális kertészek ugyanazokat a szerszámokat használják, mint az alkalmi kertészkedők, és ez utóbbiak is vásárolhatnak olyan nagyméretű gépeket, mint amelyeneket a felperes kínál. Például egy városias környezetben dolgozó professzionális kertésznek nincs szüksége nagyméretű gépekre, míg egy vidéken élő alkalmi kertész számára felmerülhet ennek a szükségessége, különösen ha erdős területet kell gondoznia (elsőfokú ítélet, 22. pont).

Ezt követően az ítélet részletesen foglalkozik a felperes (bejelentő) keresetével,

- annak védjegyei jóhírűsége,
- az érintett vásárlóközönség,
- az összetéveszthetőség

szempontjából, s mindezek vonatkozásában a kereset alaptalanságát állapítja meg.

Az ütköző védjegyek közötti hasonlóság gazdasági hatásai

A felhígulás veszélyét illetően a felperes (bejelentő) az Intel Corporation-ügyben hozott C-252/07 sz. ítélet 77. pontjára hivatkozva azt adja elő, hogy a korábbi védjegy jogosultjának azt kell felhoznia és bizonyítania, hogy a későbbi védjegy használata ki fog hatni a korábbi védjeggyel jelölt áruk fogyasztóinak magatartására, illetve hogy komolyan fennáll annak a veszélye, hogy a jövőben ez így lesz. A fellebbezési tanács a jelen ügyben szerinte elmulasztotta megvizsgálni ezt a hatást (elsőfokú ítélet, 48. pont).

A felperes azt állítja, hogy a beavatkozónak konkrét érveket kellett volna arra vonatkozóan előadnia, hogy milyen módon sértené őt a felhígulás. Ezért önmagában a felhígulás megemlézése nem elegendő a KVR 8. cikke (5) bekezdésének igazolásához (elsőfokú ítélet, 49. pont).

Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a felhígulásnak a KVR 8. cikkének (5) bekezdése szerinti veszélyére alapított érv – az említett cikkben foglalt más viszonylagos kizáró okokkal együtt – a védjegy elsődleges rendeltetésének, a származásra utalásnak a védelméhez járul hozzá. A felhígulás veszélyét illetően károsodik ez a rendeltetés akkor, ha meggyengül a korábbi védjegy arra vonatkozó képessége, hogy az említett védjegy jogosultjától származóként azonosítsa azokat az árukat, illetve szolgáltatásokat, amelyek tekintetében a korábbi védjegyet lajstromozták és használták, mivel a későbbi védjegy használata a korábbi védjegy beazonosíthatóságának és a vásárlóközönség képzetére gyakorolt befolyásának a

csökkenésével jár. Ez a helyzet áll fenn különösen akkor, ha a korábbi védjegy, amely közvetlen asszociációt keltett az árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások tekintetében, többé nem alkalmas erre (a fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítélet, 29. pont – jelen elsőfokú ítélet 50. pontja).

A hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítéletből kitűnik, hogy a korábbi védjegy a KVR 8. cikkének (5) bekezdésében biztosított védelemre hivatkozó jogosultjának azt kell bizonyítania, hogy a későbbi védjegy használata sértené a korábbi védjegy megkülönböztetőképességét. A korábbi védjegy jogosultjának e célból nem kell bizonyítania védjegye tényleges és aktuális sérelmének fennállását. Ugyanis amennyiben előre látható, hogy a későbbi védjegy jogosultja által történő használatból ilyen sérelem következik, a korábbi védjegy jogosultját nem lehet arra kötelezni, hogy megvárja a sérelem tényleges megvalósulását ahhoz, hogy megtilthassa az említett használatot. A korábbi védjegy jogosultjának azonban bizonyítania kell azon tények fennállását, amelyek alapján az ilyen sérelem jövőbeni bekövetkezésének komoly veszélyére lehet következtetni (a hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítélet 37., 38. és 71. pontja – jelen elsőfokú ítélet, 51. pont).

A korábbi védjegy jogosultjának e célból olyan bizonyítékokat kell szolgáltatnia, amelyekből első látásra következtetni lehet a jövőbeni, nem csupán feltételezett veszélyre (a SPA-FINDERS-ügyben hozott T-67/04 ítélet 40. pontja). Ilyen megállapításra lehet jutni többek között valószínűségi elemzésből eredő logikai következtetések alapján, valamint figyelembe véve az érintett kereskedelmi ágazat szokásos gyakorlatát, illetve az adott ügyre vonatkozó bármely más körülményt (a Törvényszék T-181/05. sz., a CITI-ügyben hozott ítéletének 78. pontja – jelen elsőfokú ítélet 52. pont).

Nem lehet azonban azt megkövetelni, hogy a korábbi védjegy jogosultja e bizonyítékokon felül azt is bizonyítsa, hogy milyen további hatással bír a későbbi védjegy megjelenése az árujegyzékben szerelő áruk vagy szolgáltatások átlagos fogyasztójának gazdasági magatartására. Ilyen feltétel ugyanis nem szerepel sem a KVR 8. cikkének (5) bekezdésében, sem pedig a fenti 27. pontban hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítéletben (elsőfokú ítélet, 53. pont).

Az Intel Corporation-ügyben hozott ítélet 77. pontját illetően az „ebből következően” szófordulat használatából és ugyanezen ítélet 81. pontjának felépítéséből az következik, hogy a fogyasztó gazdasági magatartásának megváltozása, amelyre a felperes kifogása alátámasztásul hivatkozik, akkor bizonyított, ha a korábbi védjegy jogosultjának sikerült az említett ítélet 76. pontjának megfelelően bizonyítania, hogy meggyengül e védjegy arra vonatkozó képessége, hogy az említett védjegy jogosultjától származóként azonosítsa azokat az árukat, illetve szolgáltatásokat, amelyek tekintetében a korábbi védjegyet lajstromozták és használták, mivel a későbbi védjegy használata a korábbi védjegy beazonosíthatóságának és a vásárlóközönség képzetére gyakorolt befolyásának a csökkenésével jár (elsőfokú ítélet, 54. pont).

Meg kell vizsgálni, hogy a BPHH fellebbezési tanácsa a jelen ügyben helyesen alkalmazta-e ezeket az elveket (elsőfokú ítélet, 55. pont).

Elsőként azzal az állítással kapcsolatban, miszerint a beavatkozó csupán megemlítette a felhígulás veszélyét, de nem támasztotta alá, a fellebbezési tanács a megtámadott határozat 30. pontjában megállapítja, hogy a beavatkozó (felszólaló) a fellebbezési eljárás során kifejtette érvelését. Különösen arra hivatkozott, hogy a bejelentett védjegy használata károsítja a korábbi védjegyek jó hírnevét, mivel az érintett vásárlóközönség az ő áruit többé nem fogja ezekhez a védjegyekhez társítani, és hogy e védjegyek ábrás része szokványossá válik, és elveszíti nagyfokú megkülönböztetőképességét (elsőfokú ítélet, 56. pont).

Jóllehet a megtámadott határozat 30. pontja röviden összefoglalja a beavatkozó által kifejtett érveket, meg kell állapítani, hogy a beavatkozó (felszólaló) valóban olyan érveket adott elő, amelyek alapján megállapítható, hogy nem csupán feltételezett a veszélye annak, hogy a bejelentett védjegy használata sértheti a korábbi védjegyeket (elsőfokú ítélet, 57. pont).

Másodikként a beavatkozó (felszólaló) ekképpen előadott érvei megalapozottságának vizsgálatát illetően meg kell jegyezni, hogy először is a fellebbezési tanács a megtámadott határozat 36. pontjában nagy jelentőséget tulajdonított a korábbi megjelölések erőteljes megkülönböztetőképességének, megállapítva, hogy a farkasfejet tartalmazó elem nincs nyilvánvaló kapcsolatban a szóban forgó árukkal. A felszólaló korábbi védjegyeiben használt, farkasfejet ábrázoló ábrás elem és a beavatkozó által forgalmazott áruk között ugyanis nem áll fenn kapcsolat, mivel ezen elem használata alapvetően azzal magyarázható, hogy a beavatkozó (felszólaló) cégneve a „wolf” szót tartalmazza, amely magyarul „farkast” jelent (elsőfokú ítélet, 48. pont).

A BPHH fellebbezési tanácsa ennél fogva helyesen elemezte a korábbi védjegyek erőteljes megkülönböztetőképességét. Márpedig az ítélkezési gyakorlat szerint minél jelentősebb a korábbi védjegy megkülönböztetőképessége és jó hírneve, annál valószínűbb a sérelem bekövetkezése (az Intel Corporation-ügyben hozott ítélet 67. és 74. pontja, és a SPA-FINDERS-ügyben hozott ítélet 41. pontja – jelen elsőfokú ítélet, 59. pont).

Másodszor, a fellebbezési tanács a megtámadott határozat (36) preambulumbekzdésében megállapította, hogy figyelembe kell venni a szóban forgó áruk azonos, illetve hasonló jellegét (elsőfokú ítélet, 60. pont).

E tekintetben először arra kell emlékeztetni, hogy a KVR 8. cikkének (5) bekezdésére a felszólalás alátámasztásaként éppúgy hivatkozni lehet valamely olyan közösségi védjegybejelentéssel szemben, amely a korábbi védjeggyel jelöltekkel nem azonos, illetve nem hasonló árukra és szolgáltatásokra vonatkozik, mint az olyan közösségi védjegybejelentéssel szemben, amely a korábbi védjeggyel jelöltekkel azonos vagy azokhoz hasonló árukra vonatkozik (analógia útján lásd az EU Bíróságának a C-292/00. sz., a Davidoff-ügyben hozott ítéletének 24–26. pontját, és Adidas-Salomon- és az Adidas Benelux-ügyben hozott, C-408/01 sz. ítélet 19–22. pontját – jelen elsőfokú ítélet, 61. pont).

Meg kell továbbá állapítani, azáltal, hogy a versenytársak azonos vagy hasonló áruk esetében bizonyos mértékben hasonló megjelöléseket használnak, veszélybe kerül annak a lehetősége, hogy az érintett vásárlóközönség a szóban forgó megjelöléseket és árukat közvetlenül egymáshoz társítja, ami sértheti a korábbi védjegy arra vonatkozó képességét, hogy az említett védjegy jogosultjától származóként azonosítsa azokat az árukat, amelyek tekintetében a védjegyet lajstromozták. A jelen ügyben ezért meg kell állapítani, hogy az, hogy a felperes egy kutyaféle fejét védjegyként használja olyan kertészeti eszközök vonatkozásában, amelyek azonosak vagy hasonlóak a beavatkozó által szintén kutyafélek fejére utaló védjegyekkel ellátott és forgalmazott árukhoz, szükségszerűen együtt jár azzal, hogy ezen eszközök fogyasztói nem fogják közvetlenül összekapcsolni a kutyaféle képét a beavatkozó áruival (elsőfokú ítélet, 62. pont).

E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a védjegy egyéb üzeneteket hordozó eszközként is működik, különösen a vele jelölt áruk vagy szolgáltatások minőségét vagy sajátos jellemzőit, illetve az általa kivetített imázst és érzeteket illetően, mint például a luxus, az életstílus, az exkluzivitás, a kaland, a fiatalság. Ebben az értelemben a védjegy bennerejlően önálló és elkülönült gazdasági értékkel rendelkezik azon áruk és szolgáltatások gazdasági értékéhez képest, amelyek tekintetében lajstromozták. A kérdéses üzenetek, amelyeket különösen a jó hírű védjegyek hordoznak, vagy amelyeket gondolatban hozzájuk társítanak, a védjegyet jelentős és oltalomra méltó értékkel ruházzák fel, és az esetek többségében ez még inkább igaz, ha a védjegy jó hírűvé a jogosultja erőfeszítéseinek és jelentős ráfordításainak az eredménye (a VIPS-ügyben hozott T-215/03 sz. ítélet 35. pontja – jelen elsőfokú ítélet, 63. pont).

Márpedig a jelen ügyben az a tény, hogy a korábbi védjegyek nem váltanak ki többé közvetlen gondolattársítást azon áruk tekintetében, amelyekre vonatkozóan lajstromozták és alkalmazzák őket, aláássa a beavatkozóknak a védjegyei fejlesztése érdekében tett kereskedelmi erőfeszítéseit (elsőfokú ítélet, 58. pont).

Harmadszor, a fellebbezési tanács a megtámadott határozat 37. pontjában megállapította, hogy a felperes (bejelentő) egyáltalán nem jelölt meg olyan, a KVR 8. cikkének (5) bekezdése értelmében vett „alapos okot”, amely megmagyarázná vagy indokolná a kutyaféle fejének a bejelentett védjegyben történő használatát. Ezt a megállapítást nevezett sem vitatja (elsőfokú ítélet, 65. pont).

Ezért a fellebbezési tanács jogosan vélte úgy, hogy a bejelentett védjegy használata sértetheti a korábbi védjegyek megkülönböztetőképességét. Nem fogadható el tehát a felperes (bejelentő) arra alapított érve, hogy bizonyítani kell az ütköző védjegyek közötti hasonlóság gazdasági hatásait (elsőfokú ítélet, 66. pont).

Mivel így a fellebbezési tanács helyesen alkalmazta a KVR 8. cikkének (5) bekezdését a bejelentett védjegy által keltett felhígulási veszély alapján, a kihasználás veszélyét – amely szintén alapjául szolgált a megtámadott határozatnak – már nem szükséges külön vizsgálni.

A KVR 8. cikk (5) bekezdésében szereplő három veszélyeztetési típus közül egynek a fennállása is elegendő a rendelkezés alkalmazásához (elsőfokú ítélet, 67. pont).

Ezért a keresetet teljes egészében el kell utasítani (elsőfokú ítélet, 69. pont).

A Törvényszék ítélete ellen a felperes (bejelentő) fellebbezést nyújtott be, és kérte annak hatályon kívül helyezését.

A BPHH, valamint a felszólaló (a továbbiakban beavatkozó) ellenkérelmében a fellebbezés elutasítását kérte.

Az EU Bíróságának ítélete⁴

Az EU Bírósága a 2013. május 29-én tartott tárgyalást követően hozott ítéletével hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet, és az ügyet visszautalta a Törvényszékhez.

Az ítéletnek a jogvita előzményeit ismertető részében a másodfokon eljáró Bíróság többek között idézi a Törvényszék ítéletének 50–54. pontjában foglalt megállapításokat. Majd az ítélet a következőket mondja.

A felek érvei

Az Environmental Manufacturing (felperes, bejelentő) arra hivatkozik, hogy a fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítélet következtében annak bizonyítása, hogy a későbbi védjegy használata sérti vagy sértené a korábbi védjegy megkülönböztetőképességét, feltételezi annak a bizonyítását, hogy a későbbi védjegy használatának következtében megváltozott az átlagos fogyasztó gazdasági magatartása azon áruk esetében, amelyek vonatkozásában a korábbi védjegyet lajstromozták, vagy ilyen változás jövőbeli bekövetkezésének komoly veszélye áll fenn. Így tehát erre vonatkozóan kell bizonyítékot szolgáltatni ahhoz, hogy valamely korábbi védjegy felhígulása alátámasztható legyen (ítélet, 24. pont).

Az Environmental Manufacturing azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem követelte meg ezt a bizonyítékot, amikor azt állapította meg, hogy elegendő, ha meggyengül a korábbi védjegy arra vonatkozó képessége, hogy az említett védjegy jogosultjától származóként azonosítsa azokat az árukat, illetve szolgáltatásokat, amelyek tekintetében a korábbi védjegyet lajstromozták és használták, mivel a későbbi védjegy használata a korábbi védjegy beazonosíthatóságának és a vásárlóközönség képzetére gyakorolt befolyásának diszperziójával jár (ítélet, 25. pont).

Az Environmental Manufacturing úgy véli, hogy a Törvényszék által végzett elemzés nem vette figyelembe az EU Bíróságának azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint a fogyasztók gazdasági magatartására való hatás magában foglalja a kereskedelmi magatartásukra való kihatást is. Az Environmental Manufacturing arra hivatkozik, hogy az ilyen lehetséges vagy

⁴ C-383/12 ügyszám.

tényleges kihatást a KVR 8. cikkének (5) bekezdése alapján előterjesztett kereset keretében kell megvizsgálni, és hogy – mivel ez a kérdés nem képezte vizsgálat tárgyát és nem került bizonyításra sem – a Törvényszéknek el kellett volna utasítania azt az érvet, miszerint e rendelkezés értelmében felhígulás történt (ítélet, 26. pont).

A BPHH elfogadja, hogy annak bizonyításához, hogy a korábbi védjegy megkülönböztetőképességét a KVR 8. cikkének (5) bekezdése értelmében megsértették, azt kell bebizonyítani, hogy a korábbi védjegy árujegyzékében szereplő áruk átlagos fogyasztójának gazdasági magatartása megváltozott vagy megváltozhatott volna. Arra hivatkozik azonban, hogy az átlagos fogyasztó gazdasági magatartásának a megváltozása és a korábbi védjegy beazonosíthatóságának csökkenése olyan feltételnek minősül, amelyek egymástól nem függetlenek, és nem is együttesen fennálló feltételek, hanem valójában egy és ugyanazon követelmény részét képezik (ítélet, 27. pont).

A BPHH úgy véli, hogy a fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítélet 29. és 76. pontjában foglalt azon feltétel, amely szerint a későbbi védjegy használata a korábbi védjegy azonosíthatóságát gyengíti és a vásárlóközönség képzetére gyakorolt befolyásának a csökkenésével jár, egyszerűen az átlagos fogyasztó gazdasági magatartásának megváltoztatását jelenti. Azt állítja, hogy ilyen változás akkor történik, amikor az átlagos fogyasztó észlelése alapján a jó hírnévvel rendelkező védjegy gazdasági értéke egy későbbi megjelölés használata következtében csökken. A fogyasztó gazdasági magatartásának érintettségéhez elegendő, ha a fogyasztó a jó hírnévvel rendelkező védjegyet a vitatott későbbi megjelölés használata miatt már nem tartja annyira vonzóknak, presztízsértékűnek, illetve exkluzívnak (ítélet, 28. pont).

A BPHH véleménye szerint a beazonosíthatóság és a vásárlóközönség képzetére gyakorolt befolyás csökkenése azt jelenti, hogy a jó hírnévvel rendelkező védjegy gazdasági értékét hátrányos hatás éri, és ezért a vásárlóközönség észlelése és „gazdasági magatartása” ugyanannak az éremnek a két oldala. A BPHH ehhez azt is hozzáfűzi, hogy a megtámadott ítélet 62. pontjában szereplő megállapítás azt tartalmazza, hogy a korábbi védjeggyel érintett áruk fogyasztójának gazdasági magatartása a vitatott megjelölés egyidejű használata folytán valószínűleg megváltozik (ítélet, 30. pont).

Az Elmar Wolf cég (felszólaló) emlékeztet arra, hogy a fellebbezési tanács a vitatott határozat 36. és 38. pontjában megállapította, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy használata a korábbi védjegy felhígulásának és tisztességtelen kihasználásának veszélyét hordozhatja magában. Rámutat arra, hogy miután az EU Törvényszéke a megtámadott ítélet 66. pontjában azt állapította meg, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy sértheti a korábbi védjegyek megkülönböztetőképességét, pergazdaságossági okból nem vizsgálta a megkülönböztetőképesség tisztességtelen kihasználását (ítélet, 31. pont).

A fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítéletben kifejtett, állítólagos kiegészítő és külön kritérium betartását illetően az Elmar Wolf cég (felszólaló) szerint a Tör-

vényszék jogosan mondta ki, hogy nem fogadható el az az érv, miszerint bizonyítani kell az ütköző védjegyek közötti hasonlóság gazdasági hatásait (ítélet, 32. pont).

Az Elmar Wolf cég úgy ítéli meg, hogy a fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítéletben az EU Bírósága elemzésének alapjául szolgáló körülmények arra az esetre vonatkoznak, amikor a korábbi védjeggyel jelölt áruk vagy szolgáltatások nem hasonlítanak a későbbi védjeggyel jelölt árukhoz vagy szolgáltatásokhoz, míg a jelen ügyben azonos vagy legalábbis hasonló árukról van szó. Így tehát az EU Bírósága által az Intel Corporation-ügyben hozott ítéletben kifejtett kritériumok nem alkalmazhatóak a jelen ügyben (ítélet, 33. pont).

A Bíróság álláspontja

Az EU Bíróságnak ítélkezési gyakorlata szerint annak a bizonyítása, hogy a későbbi védjegy használata sérti vagy sértené a korábbi védjegy megkülönböztetőképességét, feltételezi annak a bizonyítását, hogy a későbbi védjegy használatának következtében megváltozott az átlagos fogyasztó gazdasági magatartása azon áruk vagy szolgáltatások esetében, amelyek vonatkozásában a korábbi védjegyet lajstromozták, vagy ilyen változás jövőbeli bekövetkezésének komoly veszélye áll fenn (a fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítélet 77.⁵ és 81. pontja, valamint a rendelkező rész 6. pontja⁶).

Igaz, hogy a fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítélet 77. pontja az „ebből következik” fordulattal kezdődik, és hogy ez a pont közvetlenül a korábbi védjegy azonosításra való alkalmasságának meggyengülésére és önazonosságának csökkenésére vonatkozó kérdés vizsgálata után következik, ezért csupán az előző pont kifejtésének tekinthető. Ez a szöveg azonban önállóan szerepel az ítélet 81. pontjában és rendelkező részében is. Külön kiemeli a jelentőségét az a tény, hogy az említett ítélet rendelkező részében szerepel (ítélet, 35. pont).

A fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat világosan fogalmaz. Az következik belőle, hogy ha nem bizonyítják ennek a feltételnek a teljesülését, akkor nem állapítható meg a korábbi védjegy megkülönböztetőképességének a KVR 8. cikkének (5) bekezdése értelmében történő sérelme vagy megsértésének a veszélye (ítélet, 36. pont).

„Az átlagos fogyasztó gazdasági magatartása megváltozásának” fogalma objektív jellegű feltételt támaszt. A megváltozás ténye nem vezethető le kizárólag olyan szubjektív elemekből, mint amilyen önmagában a fogyasztói észlelés. Önmagában az a tény, hogy a fogyasztók észreveszik, hogy a korábbi védjegyhez hasonló új védjegy jelenik meg, még nem elegendő annak a megállapításához, hogy fennáll a korábbi védjegy megkülönböztetőképességének a KVR 8. cikkének (5) bekezdése értelmében történő sérelme vagy megsértésének a veszélye,

⁵ Dr. Vida Sándor: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata II. Miskolc, 2010, p. 108.

⁶ Vida: i. m. (4), p. 109.

mivel ez a hasonlóság nem eredményez összetéveszthetőséget a fogyasztók számára (ítélet, 37. pont).

Márpedig az EU Törvényszéke a megtámadott ítélet 53. pontjában elzárkózott a fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítéletben foglalt ezen feltétel vizsgálatától, következőképpen tévesen alkalmazta a jogot (ítélet, 38. pont).

A Törvényszék a megtámadott ítélet 62. pontjában kimondta, „azáltal, hogy a versenytársak azonos vagy hasonló áruk esetében bizonyos mértékben hasonló megjelöléseket használnak, veszélybe kerül az, hogy az érintett vásárlóközönség a megjelöléseket és a szóban forgó árukat közvetlenül egymáshoz társítsa, ami sértheti a korábbi védjegy arra vonatkozó képességét, hogy az említett védjegy jogosultjától származóként azonosítsa azokat az árukat, amelyek tekintetében a védjegyet lajstromozták” (ítélet, 39. pont).

A fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítéletben az EU Bírósága azonban egyértelműen kinyilvánította azt, hogy a bizonyítottság szintjét illetően magasabb mércét kell alkalmazni annak a megállapíthatóságához, hogy fennáll a korábbi védjegy megkülönböztetőképességének a KVR 8. cikkének (5) bekezdése értelmében történő sérelme vagy megsértésének a veszélye (ítélet, 40. pont).

Az EU Törvényszéke által javasolt kritérium egyébiránt olyan helyzetet eredményezhet, amelyben a gazdasági szereplők bizonyos megjelöléseket jogosulatlanul sajátítanak ki, ami árthat a versenynek (ítélet, 41. pont).

Kétségtelen, hogy a KVR, illetve az EU Bíróságának ítélkezési gyakorlata nem követeli meg a tényleges sérelem bizonyítását, hanem azt is elfogadja, ha az ilyen sérelem komoly veszélyének fennállását logikai következtetés útján vezetik le (ítélet, 42. pont).

Mindazonáltal a logikai következtetések nem származhatnak pusztán feltevésekből, miént erre az EU Törvényszéke a megtámadott ítélet 52. pontjában egy korábbi ítéletére hivatkozva maga is rámutatott, mivel ezek a logikai következtetések „valószínűségi elemzésből” erednek, „figyelembe véve az érintett kereskedelmi ágazat szokásos gyakorlatát, illetve az adott ügyre vonatkozó bármely más körülményt” (ítélet, 43. pont).

Az EU Törvényszéke azonban nem minősítette hibásnak azt, hogy nem folytattak le ilyen elemzést, és ezzel figyelmen kívül hagyta a saját ítéletében hivatkozott ítélkezési gyakorlatot (ítélet, 44. pont).

Az Elmar Wolf cég (felszólaló) azon érveléssel kapcsolatban, miszerint a fent hivatkozott Intel Corporation-ügyben hozott ítéletben az EU Bírósága által megfogalmazott kritérium olyan árukra vagy szolgáltatásokra vonatkozik, amelyek nem hasonlítanak a későbbi védjeggyel jelölt árukhoz vagy szolgáltatásokhoz, és ezért nem alkalmazható a jelen ügyben, elegendő rámutatni arra, hogy általános megfogalmazására tekintettel az ezen ítélet 77. és 81. pontjában, valamint rendelkező részének 6. pontjában szereplő ítélkezési gyakorlat nem értelmezhető úgy, mint amely csupán olyan tényállásokra vonatkozik, amelyekben az áruk vagy szolgáltatások nem hasonlítanak a későbbi védjeggyel jelölt árukhoz vagy szolgáltatásokhoz (ítélet, 45. pont).

Ilyen feltételek mellett azt kell megállapítani, hogy a fellebbezés megalapozott (ítélet, 46. pont).

Következésképpen a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni (ítélet, 47. pont).

Kommentárok

*Hilger*⁷ szerint az EU Bírósága pontosan megmondja, hogy az első fokon eljáró Törvényszék miért alkalmazta helytelenül az Intel előzetes döntésben rögzített szempontokat. Ezért a védjegy sérelme esetében a jövőben is nehéz lesz előre pontosan meghatározni a jó hírű védjegy oltalmának a feltételeit. Ezenfelül a jó hírű védjegyek tulajdonosai semmiképpen sem bízhatnak abban, hogy az oltalomhoz elegendő lesz, ha a későbbi védjegy emlékeztet a korábbi jó hírű védjegyre. Ennél többre lesz szükség.

Az angol *Davies*⁸ kommentárjáról való rövid megemlékezést megelőzően megjegyzem, hogy a megkülönböztetőképesség sérelme (*detrimental to the distinctive character*) jogszabályi terminológia helyett a nevezett következetesen a gyakorlatban használatos felvizesítés (*dilution*) szót használja. Ez persze az esetek döntő többségére találó, de a kontinentális jogász szemében kevésbé pontos, mint a védjegyirányelv vagy a KVR szövege.

Elemzését azzal kezdi, hogy a jelen ítélet visszanyúl az Intel-ügyben hozott előzetes döntésre, amelynek egyik legfontosabb megállapítása, hogy a jó hírű védjegy sérelmének bírósági megállapításához szükséges, hogy a releváns fogyasztók gazdasági magatartása is megváltozzék. Ezek után felteszi a kérdést, hogy vajon helyes-e ez az előzetes döntés.

Majd vitatkozik az Intel-ügyben hozott előzetes döntéssel. Azt mondja, hogy a védjegyirányelv 8(5) cikkében nincs szó a fogyasztó gazdasági magatartásáról.

Nézete szerint sok olyan logó/védjegy van, amely saját nemzeti joga alapján stíluszsimbóliummá vált, és az emberek a terméket pontosan a logó miatt vásárolják. Ilyen például az Apple cég ismert logója, amely egy olyan almát ábrázol, amelyikből már kiharaptak egy darabot. Ha azt ezzel szemben másfajta (nem számítástechnikai) terméken használják, az csökkentheti az eredeti logó vonzerejét. Ugyanakkor az Apple cég nehezen tudná bizonyítani, hogy az ő korábbi, jó hírű védjegyével szemben a fogyasztók gazdasági magatartása megváltozott, vagy hogy ez a harmadik személy által történt használat saját védjegyének használatát befolyásolja (*have an impact*).

Hasonlóképpen a Coca-Cola felszólalása is eredménytelen lenne, ha nem tudná bizonyítani, hogy megváltozott a fogyasztók gazdasági magatartása az ő közismert védjegyével szemben.

⁷ *Jens Hilger*: Gedankliche Verknüpfung begründet für sich keine Beeinträchtigung. GRUR-Prax, 2013, p. 534.

⁸ *Colin Davies*: Dilution revisited: a heavy handed approach by the CJEU? Journal of Intellectual Property Law and Practice, 2014, 2. sz., p. 97.

Amikor az EU Bírósága a jó hírű védjegyek jogérvényesítésének feltételül szabja, hogy a fogyasztói magatartás megváltozzék, akkor – szerinte – szem elől téveszti a védjegy alapvető funkcióját, ami a termék származásának garantálása. Mert ha más-más cégek ugyanazt a védjegyet használják, akkor elvesz a jó hírű védjegy származást jelző szerepe, azaz erodálódik a származási garancia.

Megjegyzések

1. A védjegy megkülönböztetőképességének sérelme mint fogalom oly elvontan hangzik, hogy hazánkban az Európai Unióhoz való csatlakozást követően a szakemberek jó része csak nehezen tudta értelmezni.

Az angol jog művelőinek ezzel szemben ez a fogalom nem okozott gondot, hiszen az tartalmilag nagyon közel állt a „felvizesítés” (*dilution*) tényállásához, amely az angol ügyvédek, bírákat már jó ideje foglalkoztatta.

A védjegy megkülönböztetőképessége sérelmével kapcsolatban a következő kérdés az, hogy mit kell bizonyítani: a veszélyeztetést, a cselekményt vagy a bekövetkezett károsodást? Erre ma már az Intel-ügyben hozott ítélet egyértelmű választ ad: a veszélyeztetést. Ezzel azonban az ügy még nincs elintézve.

A gyakorlat számára a probléma csak ezután következik: a bizonyítás eszközeinek megválasztása, előterjesztése, azoknak a bíróság által történő értékelése.

2. Minthogy az itt ismertetett ítélet látványosan támaszkodik az Intel-ügyben hozott előzetes döntésre, érdemes visszaemlékezni rá, hogy azt éppen az angol jogászok közül megszólalók bírálták hevesen: az egyik kommentátor odáig ment, hogy szinte ordinaré szavakkal⁹ illetve azt. Megjegyzendő, hogy az Intel-ügyben hozott előzetes döntést éppen a Brit Fellebbviteli Bíróság kezdeményezte.

3. A jelen írásban ismertetett ítélet egyik kommentátora, az ugyancsak angol *Davies* mintegy csatlakozik ezekhez a korábbi bírálókhoz. Elemzésében (*analysis*) szinte csak ürügyül használja ezt a későbbi ítéletet, arról szinte alig ejt szót, ugyanakkor az Intel-ügyben hozott ítélet egyes gondolatait bírálja.

4. Akár tetszik az Intel-ügyben hozott előzetes döntés, akár nem, az itt ismertetett ügyben hozott eseti ítélet azt erősíti meg.

Más lapra tartozik, hogy az egyes tagállamok bíróságai mennyire fogják a fogyasztó gazdasági magatartása megváltozása tekintetében a mércét magasabbra vagy alacsonyabbra tenni, annak valószínűségét vizsgálni. Mindenesetre a jó hírű védjegyek tulajdonosait képviselő ügyvédeknek alighanem komoly „mutatványokat” kell majd végezniük, hogy az eljáró bíróságot a fogyasztók gazdasági magatartásának megváltozása veszélyéről meggyőzzék.

⁹ Az angol Engleman idegen testről beszél (ő a „kutya” szót használja), vö. *Vida*: i. m. (4), p. 110.

5. Az itt ismertetett ítélet alapján világosnak tűnik, hogy az EU Bíróságának ítélkezési tendenciája továbbra sem nyitja tágra a kaput a jó hírű védjegyek tulajdonosai számára a jogérvényesítés vonatkozásában. De ez talán nem is akkora baj.

6. Végül egy kereskedelmi jellegű megjegyzés. A korábbi farkasfejábrás védjegyek tulajdonosa a perből azt a tanulságot vonta le, hogy jobban teszi, ha a farkasfejet kísérőszöveg nélkül is oltalom alá helyezi. Így annak két változatát az EU Bíróságának tárgyalási napja előtt közösségi védjegyként bejelentette, illetve lajstromoztatta.

1177004 EU lajstromszám

1177741 lajstromszám